

УРЯТ - МОНГОЛ ОЙН ЭНЭН

3-ий Обкомой, БМАССР-ий Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удмын Горномой орган

№5 (3489) 1941 оной августын 8, пятница СЭН 15 МҮНГЭН

Дайшалхы ханинууд

Тугай шуна мяханда хомхой фашистска дайсагда эсэргүүсэн гэгээ орооо хамгаалха агууха гэж бэлэн байсан манай орондоо бэлэн тухай хэлсэгдэж байсан энэ хатуу сагта советскэ орондоо бүхэн эхэ орооо аршалхы хэрэгтэ өөр өөрийн гэгээ орооо ёһотой. Эдэнэр хадаа манай гамангүй фабрика, заводы, колхозно полидонше хамгаалдаг түрүү зэргэдэ ябал...

Манай колхозникууд болбо ардай зөөри харуунажа, фашистска шпино ба диверсантууды бариха хэрэгтэ хамнасажа, партизанска отрядта ороод гартаа бүр зэбсэг барин тулаалдажа байна. Ямаршье хүнэй нүүргүй бололошон, зэрлэгшэдэ дайсан өөрийнхөө ардан дээрэ советскэ эхэнэрэй патриотизм гэшэ юн бэ гэжэ мэдэрэж байна. Ажана нууцан зоние дайсанай доромжолдон ба дуудаагүй хатуу хэрэгтэйгээр зобонхино хээшье мэтэ хатуу советскэ патриотконуудай уур сухалайн ба үнөөгөө абаха хүсэлэйнь хэдээнээн эхэ байниане уни удаан болонгүй дайсан бүри даамгайгаар мэдэжэ абаха.

Алуулан гү, али плендэ оронно неменуудэй эгшэ дүүнээ, намга бэринүүдээ абанан бэша гүүдүнэ бидэ уншанабид. Тэдэнэ ямар гашуудалгай, налдалгай, үйдхартай бэшэгүүд бэ да! Германска эхэнэр дүтэ уладуудайнгаа юунэшье түлөө, юунэшье дайлагдажа байниане ойлогдоогүй. Германска солдаудай нийгэм үргэмжгүй, гүн үлэсхэлэн ба гүйрэншалгада нэрбөгдэхэн туйда хүрэнэн намгад ба эгшэдүүнэр болбол оронно шийшье фашистска дээрмшэдэй дайнда орууланине ёролоон хараадаг байна.

Фронтдо манай эхэнэрүүдэй ээлгэнэ бэшагүүд тон ондоо үзэл болдо харуулан, хэбэрнэй эрдн ондоо байдаг. Фронт дээрэ алуулан, нүүдлэн СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Указаар Советскэ Союзай Геройн нэрээрэгэ олгуулагдан капитан Гастелин намган болбол "Олон жэлдэ гар гаран барилсан хамта нууцан инга хайрата хүнөө, үгбэнөө, үхбүүнүйнээ эсэгэе гэгээд байхада эхэ бэрхэтэй. Тингэбшье, энэ хатуу бэрхэдүүнүдтэ гансахан хара аминдайнаа гашуудадаар зүрхэмнэй бүгээрнэ бэшэ, харин советскэ соколой айхы мэдэхгүй омг габьялагаар ба төрөнэй гайхамша баатарлгн илалтуудуудар омогорхон долоно", гэжэ бэшэсэн байна. Тингэжэ герой-летчигой энэ эхэнэр шархатахан сэрэгүүдэ үргэмжэлэн харгалсахын тула фронт ошоон байна.

Хүн резервын дууна шахан ушарнаа болжэ эхэнэр баталонууд фронт дээрэ тэмсэлдэжэ ахилээ гэгшэн шал худалы Гебельсын худал хуурмагай министртын фашистска худалханууд тараладаг байна. Гитлеровскэ дээрэмшэд нимэ худал хуурмаг аргаар бөөе абархы оролоно гэжэ. Фашистска эрлигүүдэе үгы хэмын тула залуу ба хүсэн түгэлдэр эршүүд хэдээнээн хэрэгтэй байна, хожомо хэдээнээн хэрэгтэй болохоб, тэдэнэ мүнөө фронтдо байнашье, хожомо гэшэсэхэдэжэ шадагдаха. Мүн эхэнэршье бидэнэ бид, зүгээр баталууна бэшэ, харин легионууд байха юм. Энэ болбол советскэ патриотконуудай легионууд мүн. Эдэ болбол оборонно-санитарна ардыне яаралтайгаар шудалжа байсан эхэнэрүүд мүн. Эдэ болбол өөнөднгөө найн дуураг гал түймэрэе сараашад ба агаараар орохо дайсаннаа нюгараа хамгаалха хүлэмэршэн эхэнэрүүд мүн. Эдэ болбол шархатахан бооюудууд эхэ дуратайгаар шуданаа үгэхэ донор эхэнэрүүд мүн. Эдэ болбол фашистска дээрэмшэдээ Эхэ орооо хамгаалхын тула фронтдохи нүхэд ба ахадүү, эсэгэнүүдтээ хамта ошолдошон аларта дайшалхы ханинууд мүн.

Советскэ патриотконуудта нэрэ ба соло болго! ("Правдын" түрү бэшэгтээ).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ
УКАЗ
Полкн комиссар Ф. Ф. Туликовы Улаан Тугай орденор шагнаха тухай
Германска фашизмтай тэмсэлэй фронт дээрэ командованин дайшалхы дабаринууды жэшэтээр дүүргэхэ зуураа, шэн зориг ба бэлэн гарганайн түлөө полкн комиссар Федор Федорович Туликовы Улаан Тугай орденор шагнаха.
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй туруулэгшэ М. КАЛИНИН
СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Оборонын фонд—хорото дайсание илахын тула бүхь хүсэээ үгэхэ хэрэгтэ манай арадай хээээдэ бэлэн байнание харуулан олонитын шэнэ найхан хүдэлөөн мүн!

СССР ба США-гай хоорондохи худалдаа наймаанай хэлсээнэй болзорые нунааха тухай

1941 оной августын 2-то Вашингтондо США-дахи ССР Союзай посол нүхэр К. А. Уманский ба США-гай гүрэнэй секретариин уялгы дүүргэгшэ госпдин Сомнер Уэллес гэгшэдэй хоорондо нотонуудай хэлсээнэй болжэ, энээн дээрэ СССР США хоёрондо наймаанай хэлсэе 1 жэлэй хугасаа дотор, 1942 оной августын 6 хүртэр нунааха гэжэ хэлсэбэ.

Нөггөдөр, госпдин Уэллес болбол Америкын Холбоот Штатуудай зүгһөө ССР Союзда экономика тулалжамж үгэхэ тухай США-гай правительстын ното ба энээн дунд советскэ правительстын үгһэн харюу ното доро бэшагдэбэ.

Вашингтон, 1941 оной августын 2.
Тэдэ үндэр түрэлтэ, СССР-эй гадаада хэрэгэй Арадай Комиссар ба Америкын Холбоот Штатуудай Москвадахи посол хоёрондо 1937 оной августын 4-дэ андалдан барилсахан ното бэшаг со төмдөлгөдөгшөн Советскэ Социалистическа Республиканыудай Союз Америкын Холбоот Штатууд хоёрондохи худалдаа наймаанай харилсаан тухай хэлсээн СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэр 1937 оной августын 6-да баталагдажа, мүн Америкын Холбоот Штатуудай президентээр баярай ёһоор баталан гунхаглагдажа, 1938 оной августын 5-да, 1939 оной августын 2-то ба 1940 оной августын 6-да саяшан болзорой нунаагданан төрө үдэршье ахилээд 1942 оной августын 6 болтор хүсэн түгэлдэр байха бололонон өөрийнхөө правительстын зүгһөө үнэн байна гэжэ бололон хэлсэлдөөнтөө тааралдуулан дабтаха золтой байна.

Энэ хэлсээн болбол СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советдэр хожомо баталагдаха ба Америкын Холбоот Штатуудай президентээр баярай ёһоор мүн хожомо баталагдан тунхаглагдаха байна.

Тэдэ үндэр түрэлтэ, Танда гүн эхээр хүндлэн ханданан минн шэнэ найдууланууды хүлээн тогтоожо абыт.

ССША-да нүүгэа ССР Союзай бүрин ба онсо эрхэтэ посол Константин Уманский.
Тэдэнэй дээдэ түрэлтэ Сомнер Уэллест. США-гай гүрэнэй секретариин уялгы дүүргэгшэдэ. Вашингтон.

Вашингтон, 1941 оной августын 2.
Танай үндэр түрэлтэ, Америкын Холбоот Штатуудай Москвадахи посол ба ССР Союзай Гадаада хэрэгүүдэй арадай комиссар хоёрондо хоорондо 1937 оной августын 4-дэ нотонуудаар андалдаха үдэ тэмдэгдөгшөн, Америкын Холбоот Штатуудай президентээр баярай ёһолоор баталагданан ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советдэр баталагданан үдэр 1937 оной августын 6-да хүсэндэ оронон, 1938 оной августын 5-да, 1939 оной августын 2-то ба 1940 оной августын 6-да нэрэглэгшэн, Америкын Холбоот Штатууд Союз хоёрондохи худалдаа наймаанай харилсаанууд тухай хэлсээнне 1942 оной августын 6 болтор хүсэн түгэлдээр байлагдаха тухай манай зохиолдо орононуудай правительстануудай хоорондо тааралан олоон хэлсэе, болонго зүбшэдөөндэ зохиолуудан, би болбол минн правительстын нэрэнь дабан баталха золтой байна.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО (Августын 6-ай үглөөнэй мэдээлэл)

Августын 6-ай үрлэ хүни Холмисно, Смоленск, Белозерск зүгүүдэ ба фронтн Эстонско участотта манай сэрэгүүд дайсан да эсэргүүсээн байлдаанууды үргэлжлэнээр үнэрөө.

Бэшэ зүгүүдэ ба фронтн бэшэ участогүүдта дайшалхы ехэ абуулганууд болобогүй.

Улаан дотгуур ябадаг манай өнгосо Балтийска далайда сэрэг ба буу зэбсэгүүдэ тэдэн нэтэ транспортны шэнтэбэ.

Капитан Гвоздевой батальон В. Лууринда дүтэ оборонны түрүү заханда позиция эзэлэн байна. Энэ батальоной боеууд бээ шадамараар далдалжа немецкэ разведкы ара тала уруугаа та биба. Дайсанай разведчинүүд советскэ сэрэгүүдтэй уулзангүйгээр гэдэргээ бусажа ерба.

Улаанармеец артиллерист Беконин гэшэ подразделенинээ командирай адуулан хойно тэрэ подразделенинээ командованине бөөдэ даажэ абзэд минэ ханжа абуулганууды ехэ байнар хүтэлэн байна.

Нүхэр Денисовый командалга торо ябадан советскэ истребительнүүдэ зөөно И. Геройой район соо артиллерийскэ буудалгы корректировкала ябадан фашистска самолеты оложорхоб.

Москва, Кремль. 1941 оной августын 5.

ОБОРОНЫН ФОНД

Хүсэн түгэс патриотическа дэбжэлтэ

Этэ оройнгоо оборонын фонд байгуулаха гэһэн советскэ патриотическа гайхамшадга дэбжэлтэ үдэрхөө үдэртэ үргэлжэ байна. Олон түмэн гражданиуд оборонын фондо мунга, үнэтэ хэрэгсэлүүдээ, гүрэнэй урьхаламын облигацинууды тушаана, нэгэ ба хоёр үдэрэйнгөө салин хүлэе оруулна.

Оборонын фонддо

Манай республикын потребительскэ кооперацин хүдэлмэришэд ба албахагшад арадай оборонын фонд байгуулха тухай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ. Буркоопсоюзай коллективэй хүдэлмэришэд ба албахагшад шуната гитлеризмые үй бута сохигдотор арадайнаа оборонын фондоо харынгаа салынгай нэгэ үдэрэй хүлэе оруулха гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар гаргаба. Гадна, Буркоопсоюзай хүдэлмэришэ хүдэр Зоркопцев оборонын фондоо 200 түхэрэг оруулһан байна.

Оборонын фонддо 500 толгой хони ямаа үгэбэ

Хорин аймагай, Удын сомоной, Сталиной нэрэмжэтэ колхозной членүүд оборонын арадай фондо байгуулха тухай тогтоолые зүбхэн хэлсэжэ һайшаагаад, энэ фондоо 500 толгой хони ямаа үгэбэ.

НАЙН ҮДЭРНҮҮДЭЙ ЗАРИМ АМЖАЛТАНУУД

Улан-Удын мелькомбинатай коллектив эсэтэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай эхилһэн үдэрүүдхэ хойшо хүдэлмэрин сагы хизарлангүй ажаладаг болоо. Амаралтын үдэрүүдтэ олон цехүүд хүдэлмэриллэ. Социалистическа мурысоной үргэдэхэ бүри стахановецүүд ба үдэринуудтэ тоо ургаа. Үйлдэбэри дээрэ һайн дураараа гаража хүдэлмэрилһэн гэрэй эзэн эхэнэр нүүд үйлдэбэрин үлэр бүтөөснүүдэ туйлан комбинат дотор суурхалаа.

Мяханай комбинатайхидай бэлэг

Улан-Удын мяханай комбинатай коллективийнхид бэлбэл оройн оборонын фонд байгуулха гэһэн гайхамшадга дэбжэлтые халуунаар угтабад. Комбинатай хүдэлмэришэд хадаа митинг дээрээ: «Хүдэлмэришэн-Таряшанай алдарт Улаан Арми болбол гитлеровскэ галзуу нохойсуудые үй хамжа сохихын туладаг халуу шанаа байдагунуудта түүхэдэ үзэгдэе дуудхагуй шэнэ зориг ба геройстые гарган, дайслай шэлэмэл хэргүүдэе тооһон тойрог болгоно. Иалта хадаа гансахан фронт дээрэ бэшэ, харин тьдэһине бөөдүүлгэнэ фронт ба тьтл хоёр тийршиггүй барисаатай.

Оборонын фонддо

Амаралтынгаа үдэрнүүдтэ хүдэлмэрилжэ тогтоол гаргаба. Хэжэнгын райпотребсоюзай коллектив харынгаа салынгай гурбан үдэрэй хүлэе арадай фондоо оруулба. Гадна, тус райпотребсоюзай хүдэлмэришэд ба албахагшад дай гэрэй эзэн 7 эхэнэр потребсоюзайнга моридто үбһэ бэлдэхэ, 10 эхэнэр жэмсэ, хархнаг түүхэ уялганууды абahan байна.

Убһэ хурялга дээрэ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ

Закаменай аймагай, „Улаан Одон“ колхозной членүүд бүхы дэлхэйн пролетариатадундай инаг багша агуухэ Сталиной хандалгы болото хэрэг дээрэ бэлүүлһэн, үбһэ хурялга да дээрэе угаа эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Оборонын фонддо

Лэздэ-Курбын сомоной, Калининэй нэрэмжэтэ колхоз гурвэндэ мяха, үндэгэ, ноохо тушаалынгаа тусыбэ августын нэгэндэ 81 процент дүүргэбэ.

Механизированнэ модоний пунктнуудта

Советскэ зол жаргалта омог патриоудууд хаанашы, ямаршэ хүдэлмэридэ ажаллажа үйлдэбэрин гайхамшадга үндэр бүтөөсөнүүдэ туйлана. Эдэнэрэй эрхим хүдэлмэрин гитлеризмы дараң хүнөөхэ абадалда тунгана.

Уранзургашад Н. Витольнай ба Н. Денисовой зураг С. Маршгай шүлэг.

РЕСПУБЛИКЫН АЖАҮЙЛЭДБЭРИНҮҮД ДЭЭРЭ

Эхэнэрнүүд механизацие шудална

Улан-Удын присталин станицын хонгой нүхэр Волкова Мария бол эхэ орондойн шунхай фашистарай шүдөө хабиран орохотой хамта, присталинстэ дачалык Пальминда орожо нигэжэ хэлһэн юм. «Эрэ хүнүүдэй хэжэ байһан хүдэлмэридэ мэрэгжэд, фронтдо ошһон аха дүүнэр, хубүүдэй орондо худалхэ ехэ хүсэлтэйб. Би ямаршэ хара хүдэлмэри хэжэ шаддах. Намай груз шардэг механизацида хурахьем зүбнөөл.

Һурагшад ба багшанар колхозуудай тарялан дээрэ

Арадуудай вождэ агуухэ Сталиной хандалгада харюу болгон, манай республикын интеллигенци болбол колхозуудай тарялан ба саблалан дээрэ олоороо ерэжэ нилээд ехэ туһаламжа үзүүлһэн ба үзүүлжэшые байна.

Эхэнэрнүүдэй эрхим жэшээ

Загаһанай консервын заводой коллектив болбол нүхэр Молотовой радиоор хэлһэн үгэтэй дашарамдуулан хэһэн митинг дээрэ үйлдэбэрин бүтөөсые улам бүри дэшээ үзүүлһэн, алдарт Улаан Армидаа, Улан-Сэрэгэй Флоттоо ба сталинскэ авиацида туһалхади гэжэ хүдэлмэришэд, албахагшад болбол бодото уялганууды абahan байгаа.

Механизированнэ модоний пунктнуудта

Баруун-Тарбагатайн механизированнэ модоний пунктда стахановскэ хүдэлмэри улам бүри эршэдэн бусалжа байна. Энэ дайнай эхилһэн сагнаа хойшо патриотическа дэбжэлтэ нилээд үргэдэжэ, нүхэр Тимофеевэй бригада жэшээтэ хүдэлмэреэрэ суурхана. Тимофеев хадаа хүдэлмэришэднүүдэ бүхы хүсэнэй зүбөөр өмхидхэн табьба. Тус бригада бүхы дээрэ үдэр бүхэнэйнгөө даалгабарине 250 процентһээ доошо дүүргэвэ.

Оборонын фонддо

Улан-Удын АТРЗ-гэй хүдэлмэришэд үдэр эрхэ бүри үүгэ хэжэ амжалтанууды туйлана. Мотороо цехэй коллектив урдан гээдэжэ ябадаг байгаа. Мүнөө энэ цех эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай эхилхэтэй хамта, өөрчлөгөө хүдэлмэрин шөлдхөн табьжа захалаа. Дурсагдаша цехэй хүдэлмэришэд дунда социалистическа мурысоной үргэлээр дэлгэрүүлгэһэн дээрһээ хүдэлмэришэ бүхэн шэнэ үүсхэл оролдого гаргажа үйлдэбэрин үлэр бүтөөсөнүүдэ туйлана.

Механизированнэ модоний пунктнуудта

Баруун-Тарбагатайн механизированнэ модоний пунктда стахановскэ хүдэлмэри улам бүри эршэдэн бусалжа байна. Энэ дайнай эхилһэн сагнаа хойшо патриотическа дэбжэлтэ нилээд үргэдэжэ, нүхэр Тимофеевэй бригада жэшээтэ хүдэлмэреэрэ суурхана. Тимофеев хадаа хүдэлмэришэднүүдэ бүхы хүсэнэй зүбөөр өмхидхэн табьба. Тус бригада бүхы дээрэ үдэр бүхэнэйнгөө даалгабарине 250 процентһээ доошо дүүргэвэ.

Хүн бүхэн эдибхитэйгээр хүдэлмэрилнэ

ЗЭДЭ. Доодо-Бургаа сомоной, Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозой эхэнэр онһото машинанууды далажа, тракторай рулдаа доолоно. Тус колхозой трактор бригада дээрэ 7 эхэнэр эрхим хайнаар хүдэлмэри байна. Мүн, колхозой членүүд урда урданай үлэмжэ хайнаар хүдэлмэри, тусхайта даалгабарине саг болзор соонь дүндэг болоһон байна. Гүрэндэ уялгата ёһооо шааха түлэбэринүүдэ үй шэлэн дүүргэнэ. 3 цент, 34 кг. ноохо тушаала тэ тэй аад, 4 цент, 2 кг. в тушаагаа. Энэ мэтэ; 6 түлэбэринүүдэ болзорн урид ба түсөөһөн улуулашаахын түлөө хүн бүхэн одоно. 20673 литр һу гүр тушааха аад, 13603 литр тушаажа, үлэгшын августын 12 хүртээр дүүргэхэ уялганууды абаад, тэрэ бөөдүүлжэ байна.